

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 533/2021-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer, s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Richard Bauer, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 128/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 128/2011 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **je mu povinný** zaplatiť Okresný súd Košice II do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.
3. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **691,34 eur**, ktoré **je povinný** Okresný súd Košice II zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. októbra 2021 v časti prijatou na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 533/2021-12 z 11. novembra 2021 proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 128/2011 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prietáhov a uložiť mu povinnosť zaplatiť finančné zadosťučinenie spolu 100 000 eur a napokon aj trovy jeho právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplývajú nasledovné skutočnosti:

3. Celé prípravné konanie bolo poznačené neefektívnou a nesústredenou činnosťou orgánov činných v trestnom konaní a tiež konaním s výraznými zbytočnými prietahmi. Dňa 4. decembra 2002 vydal vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach (ďalej len „OR PZ v KE“) uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ČVS: OÚV-536/20-K2-2001, ktorým vzniesol sťažovateľovi obvinenie pre trestný čin neodvedenia dane formou spolupáchateľstva podľa ustanovenia § 148a ods. 1 a 3 k ustanoveniu § 9 Trestného zákona účinného v čase spáchania stíhaného skutku. Všetky procesné úkony v prípravnom konaní však vykonávali vyšetrovatelia OR PZ v KE nesústredene a nezákonne, pretože celé trestné stíhanie bolo zamerané (vrátane svedeckých výpovedí) na osobu „P████ K████“, hoci sťažovateľ má meno a priezvisko „R████ K████“. Následne zaťažil konanie vadami aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorý najprv 3. februára 2010 podal okresnému súdu obžalobu č. k. 2 Pv 1077/09-123 z 29. januára 2010 a následne pre „obdobný skutok“ obžalobu č. k. 2 Pv 1077/09-146 z 5. decembra 2011. Stalo sa tak z dôvodu, že zistil, že voči osobe sťažovateľa Ing. R████ K████ nie je začaté trestné stíhanie, pretože je začaté voči osobe Ing. P████ K████ (vec mu vrátil predseda senátu v konaní vedenom pod sp. zn. 8T 14/2010). Prvé hlavné pojednávanie sa konalo až 19. septembra 2013. Od tejto doby až do vyhlásenia rozsudku 25. mája 2015 bolo konanie poznačené zbytočnými prietahmi, nesústredenou, nezákonnou a neefektívnou činnosťou okresného súdu. Následne krajský súd 23. februára 2016 (teda po takmer 9 mesiacoch) zrušil rozsudok prvostupňového súdu uznesením č. k. 5 To 55/2015-603, keď zistil zásadné pochybenia, ako aj nedostatočne zistený skutkový stav a 2. marca 2016 vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Až 2. januára 2017, teda po ročnej nečinnosti, hoci medzičasom došlo k zmene zákonného sudcu/senátu, okresný súd vyzval obhajcu sťažovateľa, či žiada vykonať hlavné pojednávanie odznova. Po vyjadrení sťažovateľa bol okresný súd opätovne nečinný po dobu 14 mesiacov, keď 23. marca 2018 nariadil ďalší termín hlavného pojednávania na 16. júl 2018. Dňa 18. októbra 2018 predsedníčka senátu dokonca sama iniciovala dokazovanie v rozpore s § 2 ods. 11 Trestného poriadku, keď dožiadala Sociálnu poisťovňu, a. s., o údaje zamestnancov (mimo rámec obžaloby) a 16. novembra 2018 predvolala na ďalší termín hlavného pojednávania týchto zamestnancov ako svedkov. Dňa 16. apríla 2019 okresný súd vyhlásil druhý rozsudok č. k. 4T 128/2011-703 a krajský súd po predložení veci 22. augusta 2019 vydal 15. januára 2020 uznesenie č. k. 6 To 66/2019-763 z 28. novembra 2019, ktorým druhý rozsudok ako nezákonný zrušil a opäť mu vec vrátil na rozhodnutie 15. januára 2020. Okresný súd následne rozhodol tretím rozsudkom č. k. 4 T 128/2011-878 z 27. mája 2021, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie a vec nebola ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončená.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Na okresnom súde a odvolacom súde trvá konanie už spolu viac ako desať rokov, čo samo osebe treba považovať za neprimerané, až extrémne dlhé (nezákonné trestné stíhanie sťažovateľa začalo už 4. decembra 2002, teda trestné konanie trvá spolu takmer 19 rokov), z toho dĺžka konania pred krajským súdom, ktorý rozhodoval o opravných prostriedkoch, predstavovala takmer 14 mesiacov. Takáto dĺžka namietaného konania výrazne (viac ako 3 násobne) presahuje dĺžku 6 rokov, za ktorú Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) štandardne vyslovuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III. Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Ústavný súd 6. decembra 2021 doručil okresnému súdu ústavnú sťažnosť sťažovateľa spolu s výzvou na vyjadrenie k prijatej ústavnej sťažnosti. Predseda okresného súdu v odpovedi doručenej ústavnému súdu 17. decembra 2021 uviedol, že „*vo veci namietaného priebehu a dĺžky prípravného konania*“ nepredkladá stanovisko z dôvodu nepríslušnosti. Prípadná nečinnosť v konaní nemôže ísť na ťarchu okresného súdu a žiadnym spôsobom nemôže ovplyvniť prípravné konanie.

5.1. Okresný súd popísal chronológiu úkonov súdu a procesných strán, ktorá sa v podstatnom nelíši od ich opisu v ústavnej sťažnosti a zistení ústavného súdu zo spisu. Uviedol, že hlavné pojednávanie určené na 12. júl 2012 sa neuskutočnilo z dôvodu evakuácie budovy košických súdov pre výhražný anonymný telefonát, 19. septembra 2013 pre neprítomnosť sťažovateľa, ktorému nebola doručená zásielka o konaní hlavného pojednávania, bolo odročené na 10. október 2013, následne pre doplnenie dokazovania na 7. november 2013, ale pre neprítomnosť svedka bolo i toto odročené na neurčito. Hlavné pojednávanie určené na 28. júl 2014 pre neprítomnosť svedka okresný súd odročil na 18. september 2014 a ďalšie na 27. október 2014, keďže 2 svedkovia opäť neboli predvedení. Hlavné pojednávanie bolo následne odročené na 24. november 2014, pretože 1 svedok nebol predvedený. Na návrh prokurátora predvolať ďalšieho svedka bolo odročené hlavné pojednávanie určené na 15. január 2015 pre ospravedlnenú neprítomnosť svedka na 16. február 2015 a pre nepredvedenia svedka na 12. marec 2015. Následne hlavné pojednávanie bolo odročené pre ospravedlnenú neprítomnosť svedka na 28. máj 2015, keď bol vyhlásený rozsudok. Spis bol predložený odvolaciemu súdu 23. novembra 2015. Hlavné pojednávanie určené na 2. november 2016 z dôvodu práceneschopnosti predsedu senátu bolo odročené na neurčito a z dôvodu odchodu predsedu senátu do dôchodku bola vec 9. decembra 2016 pridelená do nového súdneho oddelenia. Sťažovateľ 12. januára 2017 oznámil po výzve súdu, že nežiada z dôvodu zmeny v zložení senátu a ani to, aby sa hlavné pojednávanie vykonalo znovu. Hlavné pojednávanie určené na 15. január 2019 bolo odročené 21. marec 2019, pretože sa bez ospravedlnenia nedostavil sťažovateľ ani jeho pôvodný obhajca. Nový obhajca 17. marca 2020 požiadal o odročenie tohto termínu „*krátenia práv obhajoby neumožnením štúdia a vyhotovenia kompletnej fotokópie súdneho a vyšetrovacieho spisu*“, a to aj z dôvodu opatrení prijatých uznesením „*vlády SR*“ a vyhlášky „*ÚVZ Slovenskej republiky*“ v súvislosti s pandemiou ochorenia Covid-19. Dňa 20. júla 2020 sa konalo hlavné pojednávanie, kde boli vypočutí ďalší 3 svedkovia, obhajca navrhol predvolať ďalšieho svedka

z Českej republiky, hlavné pojednávanie bolo odročené na 22. september 2020. Dňa 17. septembra 2020 bola súdu doručená žiadosť obhajcu o odročenie hlavného pojednávania z dôvodu kolízií pojednávanií a hlavné pojednávanie 29. októbra 2020, 28. januára a 11. marca 2021 boli zrušené v súvislosti s pandemickou situáciou. Obhajca sťažovateľa bol o termíne verejného zasadnutia odvolacieho súdu na 26. október 2021 upovedomený 10. septembra 2021, ústavnú sťažnosť podal 25. októbra 2021. Od podania obžaloby bolo nariadených 13 termínov hlavného pojednávania, ktoré viedol predseda senátu JUDr. Dušan Kán. Z tohto počtu boli 2 hlavné pojednávania odročené, resp. zrušené z dôvodu na strane sťažovateľa, resp. evakuácie budovy súdu. Od pridelenia veci do senátu novej zákonnej sudkyne 9. decembra 2016 bolo nariadených spolu 13 termínov hlavného pojednávania. Z toho bolo 7 hlavných pojednávanií odročených, resp. zrušených z dôvodu na strane sťažovateľa, resp. jeho obhajcu (3-krát) a z dôvodu opatrení prijatých v súvislosti s pandemickou situáciou (4-krát). Konanie je v súčasnosti právoplatne skončené uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 To 39/2021 z 26. októbra 2021, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa a okresného prokurátora. Najdlhší časový úsek nečinnosti bol v roku 2017, uvedený časový úsek však súvisel s dlhodobou práceneschopnosťou predsedníčky senátu v II. polroku 2017. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že predsedníčka senátu konala v rozpore so zásadou kontradiktórnosti tým, že iniciovala dokazovanie, okresný súd uviedol, že zo základných zásad trestného konania vyplýva, že vo veci má byť zistený skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a že súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí (§ 2 ods. 11 Trestného poriadku). Vzhľadom na to, že medzi dôvody zrušenia rozsudku prvostupňového súdu odvolacím súdom patrí aj nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení, nie je možné sa stotožniť s názorom sťažovateľa, že kontradiktórnosť konania vylučuje aktivitu súdu smerujúcu v dokazovaní k odstráneniu skutkových nejasností alebo neúplností.

5.2. Okresný súd ako jeden z najväčších súdov poukazuje aj na zlú personálnu situáciu, keďže patrí k najzaťaženejším súdom z hľadiska nápadu v jednotlivých súdnych agendách a bol zároveň súdom s najväčším nápadom v exekučných veciach v Slovenskej republike (v rokoch 2010 – 2017). V dôsledku ochorenia Covid-19 u sudcov a zamestnancov trestného úseku v decembri 2020, vo februári 2021 a marci 2021 (niektoré asistentky, tajomníčky a sudkyne a sudcovia boli v povinnej preventívnej alebo samotnej karanténe) nebolo možné vybavovať riadne a plynulo trestnoprávnu agendu, hoci väzobné veci sa vybavovali prednostne a urýchlene.

5.3. Napokon uplatňovanú výšku finančného zadostučinenia 100 000 eur okresný súd považuje za absolútne neprimeranú. Obdobne nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že je výrazne frustrovaný a deprimovaný nezákonným trestným konaním, pretože po vznesení obvinenia a po vykonanom dokazovaní bol už právoplatne odsúdený, hoci sa domáhal oslobodenia spod obžaloby. Stav právnej a ľudskej neistoty, na ktorý poukazuje, má prvotnú príčinu v jeho protiprávnom konaní. Súdne konanie netrvalo takmer 22 rokov (od času spáchania skutku), ale od podania obžaloby 6. decembra 2011 do 26. októbra 2021, čo je necelých 10 rokov, počas ktorých došlo k opätovnému vykonaniu celého hlavného pojednávania z objektívneho dôvodu.

III.2. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ podaním z 31. decembra 2021 k vyjadreniu okresného súdu, že prípadná nečinnosť a prietahy v prípravnom konaní nemôžu ísť na jeho ťarchu, uviedol, že z judikatúry ESLP vyplýva, že primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť už od „vznesenia obvinenia“,

ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní, v sťažovateľovej veci konkrétne 4. decembra 2002 (teda presne pred viac ako 19 rokmi), pričom zahŕňa celé konanie vo veci vrátane odvolacích konaní (rozsudok ESLP z 28. 6. 1978 vo veci König proti Spolkovej republike Nemecko, séria A, č. 27, s. 33, § 98). To uznáva aj ústavný súd.

6.1. K argumentu, že namietané konanie je právoplatne skončené, sťažovateľ uviedol, že podal ústavnú sťažnosť 25. októbra 2021, teda v čase, keď sa stále nachádzal v stave právnej neistoty v trestnom konaní a ani náhodou nemohol vtedy, aj vzhľadom na ním vznesené odvolacie námietky zásadného charakteru a už vydané dve zrušujúce uznesenia krajského súdu, očakávať, že 26. októbra 2021 bude konanie právoplatne skončené.

6.2. K neúčasti (neospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľa na hlavnom pojednávaní, a to 21. marca 2019, po zmene v osobe jeho obhajcu pre kolíziu a tiež epidemiologickej situácie z dôvodu opatrení proti šíreniu vírusu Covid-19 je potrebné uviesť, že obhajcovi 17. marca 2020 nebolo umožnené nahliadať pred pojednávaním do súdneho spisu, čím bola zmarená jeho príprava na hlavné pojednávanie nariadené na 19. marec 2020 nie jeho vinou, a tak hlavné pojednávanie nemohlo byť odročené z dôvodov na strane sťažovateľa. Kolízia v termínoch obhajcu, ktorou odôvodnil odročenie hlavného pojednávania 29. októbra 2020, predstavuje podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ospravedlniteľný dôvod na odročenie hlavného pojednávania. To, že okresný súd rozhodol, že po zmene zákonného sudcu (senátu) vykoná hlavné pojednávanie znovu (č. l. 632), tiež neobstojí, pretože sťažovateľ 12. januára 2017 na výzvu okresného súdu v tomto smere uviedol: „... súhlasím so zmenou zloženia senátu a netrvám na tom, aby sa doterajšie hlavné pojednávania opakovali“ (č. l. 625 v spise, pozn.). Nebol to teda sťažovateľ, ktorý by „zaťažil“ konanie vadou. Právoplatným skončením konania sa právna neistota sťažovateľa reálne aj tak „neodstránila“, pretože je nútený sa brániť a domáhať sa odstránenia zásadných nezákonností, čo povedie opäť, ak bude úspešný s mimoriadnymi opravnými prostriedkami, k predĺženiu stavu jeho právnej neistoty. Sťažovateľovi síce možno pričítať podiel na odročení dvoch hlavných pojednávanií, jeho obhajcovi na jednom aj to len z dôvodu kolízie, avšak pri celkovej dĺžke konania predstavuje výrazný nepomer k odročeným hlavným pojednávaniam, ktoré bolo zapríčinené výhradne okresným súdom. Prietahy pri zabezpečovaní svedkov a ich vypočúvaní sú bezprostredne pričítateľné tiež len okresnému súdu, keďže výlučne a iba v jeho právomoci je zabezpečiť riadny chod hlavných pojednávanií (§ 247 ods. 5 Trestného poriadku). Neobstojí ani argument, že napríklad 20. júla 2020 bolo hlavné pojednávanie odročené na 22. september 2020, a to aj z dôvodu, že obhajca navrhol predvolať ďalšieho svedka z Českej republiky, pretože takýmto návrhom strany obhajoby sa predsedníčka senátu odmietla čo i len zaoberať a zamietla ho, a preto ani hlavné pojednávanie nemohlo byť z tohto dôvodu nikdy odročené. Dĺžka namietaného konania bola podľa názoru sťažovateľa ústavne neprimeraná už pred vznikom pandemickej situácie v marci 2020, pričom táto nemôže predstavovať zásadnú prekážku na fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020). Preto názor okresného súdu, že „nedošlo k takým prietahom, ktoré by mali za následok porušenie práva sťažovateľa“, je absurdný.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

8.1. Súdne konanie je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez prietáhov. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 96/2019).

9. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, správanie účastníka konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP z hľadiska hodnotenia povahy vecí sa oprel o všeobecnú zásadu, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, II. ÚS 179/09, I. ÚS 159/2019 a I. ÚS 431/2019). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha závažných trestných činov si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že tieto orgány majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

10.1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitnosť veci, predmetom napadnutého konania bolo trestné konanie, v ktorom bol sťažovateľ obžalovaný pre trestný čin neodvedenia dane formou spolupáchateľstva, ktoré tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. Ústavný súd nezistil, že by išlo o konanie po právnej a faktickej stránke zložité. Z faktického hľadiska malo nepochybne na dĺžku konania vplyv to, že celé dokazovanie sa vykonávalo opakovane z dôvodu zmien v zložení senátu okresného súdu, hoci sťažovateľ na tom netrval. Celková dĺžka tohto konania je tak zjavne neprimeraná, pretože ide o trestnú vec, ktorá si vyžaduje osobitnú výnimočnú pozornosť. Napokon okresný súd ani nenamietal prípadnú skutkovú zložitnosť napadnutej veci.

10.2. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa nijakým výrazným spôsobom nepodieľal na vzniknutých prietáhoch. Jeho neúčasti alebo odročenie hlavných pojednávaní z dôvodov opísaných okresným súdom nemajú vzhľadom na dĺžku konania taký významný vplyv, aby to mohol ústavný súd pričítať na jeho ťarchu.

10.3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania a všetky okolnosti daného prípadu. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Ústavný súd v činnosti okresného súdu zistil opakované obdobia dlhšej nečinnosti, ktoré uviedol aj sťažovateľ v bode 3, ale najmä neefektívnu činnosť, pretože prvý a druhý rozsudok okresného súdu bol krajským súdom zrušený pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení a pre nevysporiadanie sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Ústavný súd tiež vzal do úvahy aj chyby a nedostatky prípravného konania, ktoré predchádzalo tomuto súdnemu konaniu, a negatívne prispeli k celkovej dĺžke konania, čo priznal aj okresný súd vo svojom rozsudku z 27. mája 2021 (č. l. 886) a tiež krajský súd, keď na strane 34 svojho rozsudku č. k. 6 To 39/2021 z 26. októbra 2021 (č. l. 933) konštatovali, že na jeho prípad aplikovali mimoriadne zmierňovacie ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona a uložili mu trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestu zakotvenú v Trestnom zákone.

11. Obrane predsedu súdu spočívajúcej v argumentácii o vysokom nápade a zaťažnosti sudcov ústavný súd rozumie, no nemohol ju akceptovať. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadalo odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

12. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru potom, ako posudzované konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, nebolo potrebné prikázať okresnému súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať bez zbytočných prietáhov, ako to sťažovateľ požadoval (výrok 4 nálezu).

V.

Finančné zadost'učinenie

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v celkovej sume 100 000 eur. Dôvodom, pre ktorý žiada priznanie finančného zadost'učinenia, je

dlhotrvajúca právna neistota. Vo vzťahu k uplatňovanej výške finančného zadost'učinenia však ústavný súd dal za pravdu okresnému súdu, že požadovaná suma je značne neprimeraná.

15. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. S prihliadnutím tiež na ostatné okolnosti prípadu (dĺžku konania, správanie s'ťažovateľa, obdobie nečinnosti a najmä neefektívnej činnosti) ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia pre s'ťažovateľa vo výške 3 000 eur.

VI.

Trovy konania

17. Úspešný s'ťažovateľ si uplatnil právo na náhradu trov konania celkovo v sume 691,34 eur.

17.1. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za tri úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej s'ťažnosti, podanie vyjadrenia) a režijného paušálu k nim. Takto určená suma predstavuje celkom 691,34 eur (výrok 3 nálezu) a je vypočítaná v súlade s touto vyhláškou.

17.2. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

18. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu